

ህዝቢ ከም ቃርሳ

ቃርሳ ሓደ ምስ ዓይነታት ስፖርት ዝምደብ፡ ካብ ዕንጻይቲ ዝሰራሓ ብበትሪ ድማ ዝህረም ኣብ ገጠራት ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ኣብ ከበሳታት ከአ ብፍላይ ዝዘውተር ተፈታዊ ባህላዊ ጸወታ ንሶትዮ። ቃርሳ፡ ቆልዑ ሓንቲ ዓዲ ኣብ ክልተ ተኸፊሎም ወይ ደቂ ሓንቲ ዓዲ ምስ ደቂ ካልእ ደቂ ጎደቦ ንሶት፡ ንሕና ንስዕር ንሕና ባ እናተጫረቐ ዘካይድዎ ዝኾነ ኣሉታዊ ኣበር ዘይብሉ መሳጢ ጸወታዮ። ኮታ ህይወት ዘለዎም ሰባት ኣብ ትርፊ ግዜኦም ብህይወት ዘይብሉ ነገር ዝዘናግዕሉ፡ እዚ ናይ ሕጂ ወለዶ ብወሳኒ መልክዑ ብታሪኽ ብዛንታ ጥራሕ ዝፈልጦ ዓይነት ስፖርታዊ ጸወታ ምዃኑዮ። ስለምንታይሲ ሎሚ ብሰንኪ ህግደፍ ኣምጸኦ ኣብ ኤርትራ ተፈጢሩ ዘሎ ሰብኣዊ ባደነት ነበረ ተባሂሎም ካብ ዝዝከሩ ባህላዊ ጸወታት ሓደ ኮይኑ ስለዘሎ።

እቲ ካብ ኩሉ ዝገርም ዝገብር ድማ፡ ኣብዛ በበዓይነቲ ዘይይት ክብርታት ዘለዎም ህዝብታት ዝሓቆፈት፡ ብደምን መስዋእትን ኣሽሓት ድማ ዝመጽኡት ሃገር፡ ንሶት ብህይወት ዘይብሉ ነገር ዝዘናግዕሉ ያታዊ ስፖርታዊ ታሪኽ ሃሲሱ፡ ሓደ ገባሪ ሓዳጊ ሰብ ብህይወት ህዝቢ ከም ቃርሳ ዝጸወተሉ ተርእዮ ምኽሳቱዮ። ህዝቢ ከም ህዝቢ ብስመ መንግስቲ ብዝጸዋዕ ሓደ ምስ ሓቀኛ ሰላም፣ ሓቀኛ ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ሓቀኛ ማሕበራዊ ፍትሕ ኩብድን ሕጃን ዝኾነ፡ ፖለቲካዊ ቅልውላው ድማ መሕብኢ ዝገበረ ሰብ ክምራሕ ምርኣይ ኣዝዩ ዘሕፍርዮ።

ሎሚ ኤርትራውያን ብግቡእ ከነንብቦ ንክእል ኣይንክእል፡ ብንቕሓት ንቀበሎ ኣይንቀበሎ ኤርትራዊ ክብረት ብኤርትራዊ ናይ ጥፍኣት ምሕንድስና ተሃሪመ። ፖለቲካዊ ውድቀት ብእዝነንና ዘይኮነ ብዓይኒናን ኣብ እንዕዘበሉ ብገምጋም ሓላፍነታውያን ሃገራውያን ኣብ ኣዝዩ ኣሰካፊ ወቕቲ ኢና ንርከብ ዘለና። ንሶት ትማሊ ብህይወት ዘይብሉ ግሑዝ ነገር ይጸወቱ ነይሮም። መንግስቲ ሎሚ ብህይወት ህዝቢ ይጸወት ኣሎ። ንሶት ትማሊ ዳር ንግንባር እናተረከቡ ኣብ ክልተ ጉጅለ ተኸፊሎም ብድሌቶም ብሕጉስ መንፈስ ብፍቕሪ ይጸወቱ ነይሮም። መንግስቲ ሎሚ ካብ ሕጊ ወጸኢ፡ ብዘይ ኣፍልጦ ህዝቢ፡ ብዘይዝኾነ ሓላፍነታዊ ስኽፍታ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ የሽካዕልል ኣሎ። “ሕማቕ ዘመን በዓል ጋዕሳ ኣለዎ” ከም ዝተባህለ፡ ናይ ታሪኽ ኣጋጣሚ ኮይኑ ኩለ መዳያዊ ኤርትራዊ ህይወት ኣብ ትሕቲ ምሉእ ምሕረት ሓደ ፍጹም መላኺ ባእታ ወዲቑ፡ ህይወት ሰብ ከም ግሑዝ ነገር መዛናግዕን መርወዶ ጸምእ ሓደ ሰብ ኮይኑ ይርከብ።

እምቢ ኣይጻዓድን ንምልኪ ድሙቕ ሓርበኛዊ ታሪኽ ኤርትራውያን ትማሊ፡ ኣነ ንመሰለይ ንክብር ሓበኛዊ ታሪኽ ወለደይ ኣለኹ ባዕለይ ዝብል፡ ናብ ውጽዓት ዝወገኑ ቅጥዕ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ዝወነኑ፡ ክሳብ ፍጹም ዓወት ጸረ ፍጹም ውልቀ ምልኪ ብጽንዓትን ብተወፋይነትን ክቃለስ ዝወሰነ ትውልዲ ዝሰሓወሉ፣ “ዘመን ግርምቢጥ ማይ ንዓቕብ” ከም ዝተባህለ ከአ ሓደ ፖለቲካዊ ጉጅለ ወይ ሓደ መንግስታዊ ሓይሊ ዘይኮነ ሓደ ሰብ ንበይኑ ብህይወት ህዝብታት ይጸወት ኣሎ። እቲ ጸወታ ሚሊዮናት ከም ቃርሳ፡ ሓደ ሰብ ከአ ካብ ንቡር ወጸኢ፡ ብሚሊዮናት ይጸወት ምህላወ ከአ ካብ ኩሉ ዝድንጽዮ።

ብርግጽ እዚ ከም ቃርሳ ብህዝቢ ምጽዋት በዚ ሕጂ ዝባኑ ቀለዑ ዝጣላዕ ዘሎ ውልቀ ሰብን ጉጅለ ሎሚ ዝተጀመረ ሓድሽ ተርእዮ ኣይኮነን። ካብ ቅድሚ 1991 ኣትሒዙ፡ ነቲ በዓል ቤት ዝኾነ ህዝቢ ከሰራጥዮ እንክሎ፡ ደቂ ገፊፉ ብሓይሊ ኣብ መሳርዑ ክጽንብሮም እንክሎ፡ ጥሪት ሓረስቶት ሓሪዱ ክበልዕን ክሕርጅን እንክሎ፡ ብፖለቲካዊ ድሕረት ማለት ሃይማኖትን ኣውራጃን ሰባት ኣደናጊሩ ንጽሃት ክርሸን እንክሎ፡ ብናይ ሓሶት ፕሮፖጋንዳ ሰባት ኣስኪሩ ብጸቢብ ሃገራዊ ስምዒት ክነድቕ እንክሎ፡ ለባማት ብህዝቢ ይጣላዕ ከም ዘሎ ስኽፍታኦም ይገልጹ ነይሮምዮም። ድሕሪ 1991 ዝበሎን ዝገበርን ድሕሪት ተመሊሰካ ምስ ዝፍተሽ ህዝቢ ከም ህዝቢ ከም መጻወቲ ቃርሳ ሓደ ሰብ ኮይኑ ከም ዝጸንሐ ዘከራኸር ኣይኮነን። ብዘይ ሃገራዊ ቅዋም ንልዕሊ ርብዓ ዘመን ኣብ ስልጣን ምጽናሕ፣ ሃገራዊ ባይቶ ኣብ ዘይብላ ሃገር፡ ዞባዊ ባይቶ እናበልካ ምጣላጽ፣ ምርጫን ህዝብን ኣብያተ ፍርድን ተኻይዱ ምባል፣ መደብ ሃገራዊ ኣገልግሎትን ኣተሓሕዛኡን፣ ጸረ ኣውፊርትን ነጋዶን ዝተገበረን ዝግበር ዘሎ ናይ ምድካይ መደብ፣ ኣንጻር ተማሃሮን መማህራንን ዝተኻየደን ዝኻየድ ዘሎን ናይ ምልማስ ውጥን፣ ብደብ ዝተመኸነዮ ኣብራሲ ኩናት ምስ ኢትዮጵያን ዝተቐለሐ ናይ ጽልኢ ፖለቲካን ክውሰድ ዝጸንሐ ተገላብጢ መርገጽን፣ ኣብ ጃምላዊ መቅዘፍቲ ኤርትራውያን ኣብ ላምፕዱሳን ዝሃቦ መግለጽን፣ ወደባትናን ገምጋም ባሕርናን መነሃርያ ባዕዳውያን ሓይልታት ክኸውን ምፍቃዱ፣ ብስመ ህዝብን ሃገርን ኣብ ልዕሊ

አሕዋት የመናውያን ዝገባ ለሎ ኢድ አጎታውነት ... ወዘተ ልኩላውነት ዝብል ካባ ተጎልቢቡ፡ ብህልውን መጻእን ዕድል ህዝቢ ከም ቃርሳ ክጸወት ምጽንሑ ካብ'ቲ ብዙሕ ውሑድ አብነታትዮ።

ንህዝቢ ኤርትራ ከም ቃርሳ ይጸወተሉ ከም ዘሎ፡ ካብ ኩሉ ዝበለጸን ብዘየገናግር ዘርእን ድማ፡ እዚ ካብ ወርሒ ሰኔ 2018 ንነጀው ምስ ኢትዮጵያ ዝኸደ ዘሎ ተባሊሲና ኔርና ተግራኝና ዘይእውጅ ዝምድና፡ ምክፋትን ዳግም ምዕጻውን ብሎኮታት፡ ኣብ ውሽጢ ዝህሉ 20 ዓመት ኣይከሰርናን ምባሉ፡ ምጥራር ዶብ ናይ ሕጂ ዋኒና ኣይኮነን። መድረኻዊ ዋኒና ክኒዮ ኤርትራ ብዛዕባ 480 ሚሊዮን ህዝብታት ዞባ ቀርኒዮ ብምባል ተሓቢኡ ዘይኮነ ብወግዒ ዘርእየና ዘሎ በይናዊ ጸወታዮ።

ኤርትራ ኣብዚ መድረኽዚ ብሕጋዊ ዘረባ ልኩላዊት ሃገርያ። ብተግባር ግን ልኩላውነት ህዝቢ ዘየረጋገጸት፡ ልኩላዊ መሬታ ካብ ህዝባ ተኸዊሉ ዝሸንሸን ዘሎ ኣብ ተኣፋፊ ኩነታት ትርከብ ሃገርያ። መንግስቲ ኣለዋ ትበሃል ግን ትርጉም ዘለዎ ወግዓዊ መንግስታዊ ትካላዊ ውሳኔታት ዘይካየደላ ሃገርያ። ኤርትራ በቲ ናይ 30 ዓመት ኩናት ተፈቲኖም ዝሓለፉ ብቐጽርም ብዙሓት፡ ናይ ኮለኔልነትን ጀነራልነትን ጽሩራ ዝገበሩ፡ ግን ከኣ ንግድምናኦምን መግባባምን ዝምጥን ስልጣንን ፖለቲካዊ መንነትን ዘይብሎም፡ ሓደ ሰብ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ደስ ዝበሎ ስጉምቲ ክወስድ ከም ቃርሳ ብህዝቢ ክጸወት መሊሶም ዘተባብዑ፡ ዝውድሱ፡ መን ከማኻ ዝብሉ ምበር፡ ዓገብ ዘይብሉ ኣደብ ግበር ዘይብሉ፡ ንኹብደም ዝሓደሩ ተንበርክኹቲ መኮነናት ዘለዎ ሃገርያ። ኤርትራ ብስመ መንግስትን መንግስታዊ ቅርጽን ዘሳሰዩ ብዙሓት ኣመሓደርቲ፡ ሚኒስተራት፡ ትካላት ጸጥታ፡ ዘለዎ ሃገርያ። ግን ህዝቢ ከመይ ክመሓደር ኣለዎ፡ ካብ ሓደ ሰብ ዝወረደሎም ትእዛዝ ብዘይ ዝኾነ ሕቶን ርእይቶን ዝትግብሩን ዘተግብሩን ምበር፡ ናቶም ርእይቶ ዝሕውሱ ቅድሚ ህዝቢ ዝኾኑ፡ ብልኩላውነት ህዝብን ሃገርን ዝግደሱን ኣይኮነን። ትካላዊ መገምገሚ ስራሕ ስለ ዘየለ ብሓደ ሰብ ኣብ ስልጣን ይድይቡ፡ ብሓደ ሰብ ይግምገሙ፡ ንዕኡ ኣሕጉሶም ኣብ ስልጣን ይነብሩ፡ ተመሳሳሎም እንጀራ ዝበልዑ ብራዕዲ ምሉእ ንምሉእ ንሓደ ሰብ ኢዶም ሂሶም ዝደንዘዙ ተስፋ ኣልዑ ሽሞኛታት ዘለውዎ ሃገርያ።

ፖለቲካዊ ህይወት ዘለዎም ወተሃደራዊ መኮነናት፡ ኣመሓደርትን ሚኒስተራትን፣ ኣባላት ጸጥታን ኣምባሳደራትን ዘለውዎ ሃገር እንተትኸውን ኔራ፡ ኮሚሽን ዶብ ብዝበየነልና መሰረት ዶብና ከይተጠረረ ዘተን ርክብን ዝበሃል የለን ተባሂሉ ዕድል ህዝቢ ኣጸልሚቲ ዝጸንሐ ውሳኔ፡ ብሃንደበት ካብ'ቲ ሓደ ናብ'ቲ ካልእ ክቐየር እንክሎ ቅድሚ ተቐወምቲ ውድባት፡ ቅድሚ ህዝቢ ድምጻም መስምዑ ነይሮም። ብዘይወግዓዊ ኣገባብ መራኽቢ መስመራት ክኸፈት እንክሎ ብኸመይ ምበሉ ነይሮም። ብ26 ታሕሳስ 2018 ብዘይዝኾነ ቅድመ ምድላውን ወግዓዊ ሓበሬታን ደስ ስለዝበሎ ባዕሉ ኣስታት ንኣርባዕተ ኣዋርሕ ጋህ ኣቢልዎ ንዝነበር ንክልተ ሃገራት ዘራኽብ ብሎኮ፡ ብወተሃደራዊ ትእዛዝ፡ ንሕናን ደሓናን ኢሎም ካብን ናብን ዝንቀሳቐሱ ዝነበሩ ነጋዶን ካልኦት ሰብ ዋኒን ክዕጸን፡ ንክሳራ ክሳጥሑ እንክለውን ከምኡ ኣይግበርን ኩሉ ነገር ብግልጺ ብሕግን ብስምምዕ ምስ መዳውብቲ ሃገርን ዮ ክፍጸም ዘለዎ ... ኢሎም ምተኸራኸሩ ነይሮም።

ህልዋት ዘይህልዋት፡ ስማውያን ሰብ ጽሩራን ሽሞኛታትን ስለ ዝኾኑ ግን፡ ልክዕ ከም ዝኾነ ኤርትራ ዜጋ ውሳኔታት ሓደ ሰብ ካብ መራኽቢ ብዙሓት ይሰምዑን፣ ከም ታሕተዎት ካድራት ዝተባህልዎ ዓፋኒ መምርሒ ናብ ህዝቢ ከብጽሑ ዘብዘብ ክብሉ ጥራሕ ይረእዩ ኣለው። ስለዚ ከኣ መን ኢኻ፡ ዓገብ ትገብር ኣለኻ፡ እዚ ህዝቢ ኮ ህዝብናዮ ኢሉ ዝከራኸር ተጽዕኖ ዝፈጥር ጀነራል ሚኒስተር፡ ዝሰኣነ እንኮ ሰብ ካብ ንቡር ወጻኢ ሓንሳብ ዘይኮነ ብተደጋጋሚ ንህዝቢ ከም ቃርሳ ይጸወተሉ ኣሎ። ንህዝቢ ከም ቃርሳ ካብ ዝጸወት ሰብ ድማ ዝኾነ ኣወንታዊ ትጽቢት ስለ ዘይግበር ድማ፡ እንኮ መፍትሒ ንምውጋዱ ሓቢርካ ምርብራብ ጥራሕዮ። ኣብ ፖለቲካዊ ዓለም ሃገራዊ ሰላም፣ ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ማሕበራዊ ፍትሒ፡ ልዕልና ግዝኣተ ሕጊ፣ ልምዓት፡ ክብረት መሰረታዊ ሰብኣውን ደሞክራሲያዊ መሰላት፣ ካብ ሓደን ቀታልን ሰብ ምጽባይ ናይ ሞት ሞት ምጃኑ ምግንዛብውን ኣዝዩ ኣገዳሲ ዛዕባ

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 31-12-2018